47 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2716 — ԿԻՐԱԿԻ — 1331 ՄՈՒՇԱՐԻԷՄ 19 — 1912 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 16 — 29

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉ-I EFKIAR
54 Grand' Rue de la S. Porte 54
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏԷՐԷՆ
ԳՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՍՍԷՐԵԱՆ
ՁՐԵՒ ԿՈՒԶՂՄԻ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆ. ԳՈԼԻՆ, ԳԱԼԳԼ ՕԼԻ ՀԱՍՏԷՍԻ, ԹԻՒ 64

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՈՒՂՂՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐ
ՉԱՏ ՁԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افكار ارمنيجه يومى غزته
صاحب امتياز اوحانس فريد
اداره‌خانه‌سى باب عالى جاده‌سنده نومرو ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԵԱՅ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՌԱՄՍԵԱՅ.
Գիւղոյ համար	80 Ղրշ.	45	25 Ղրշ.
Դուռանէրու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՕԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէկէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԾԱԼՈՑՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Աշխարհի Տնտեսական Վիճակը

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳԷՆ ԱՌԱՋ ԵՒ ԵՏՔԸ

Արտաքին ժամանակներու մէջ կ'ապրինք, և մեր դրամական և եկեմտական ամբողջ մնաւորութիւնը, մեր վաճառականութիւնը և մեր ճարտարարուեստը ամէնէն հարեւանցի դիտողին համար իսկ բոլորովին տարօրինակ, անաւարտ պատկեր մը կը ներկայացնեն։ Պալքանեան պատերազմը, և եւրոպական պատերազմը երկիւղը անօրինակ չափով արիւն թափեցին։ Վերջին չաքանչներուն եղած դիտութիւնները այս կերպով կարելի է ամփոփել թէ պատերազմի երկիւղի ազդեցութեան տակ՝ մարդիկ այնպէս մոռնեցին թէ առեւտրական և ճարտարարուեստական տագնապը Աւստրիա միայն կրեց. բայց միւսներն երեւոյթը կը տեսնուի նաև Գերմանիոյ մէջ, ուր ստիպեցին թէ՛ առեւտրականները և թէ արհեստաւորները աւելի ոյժ ունին տոկունութեան։ Հնդկաձաւն Աւստրիոյ մէջ դէպքերը չատ յուզիչ կերպարանք մը առին, և դժբախտութեան հովերը սկսան ամէն կողմէ փչել։

Մարտի տագնապի միջոցին եւս, երբ մեր մեջ պատերազմ պիտի ծագէր Իտալիայի և Գերմանիոյ միջև, նոյն պարարիւն ընթացքը տեսնուեցաւ դարձեալ Գերմանիոյ մէջ։ Առեւտրական հաստատութեանց վարչները իրենց գլուխը չը կորնցուցին։ Իրաւ քանի մը տեղեր խուժեցին խնայողական պանքաներու դիմաց։ Ամառնոյ համար իրենց դրամները, բայց տագնապը չուտ փարատեցաւ։

Հիմա քաղաքական կացութիւնը հանգստաբար դրած է իր հանդարտութիւնը։ Անշուշտ դեռ ժամանակ մը պիտի անցնի մինչև որ սովորական ընթացքը կրկին առնէ գոյները, և մինչև որ նկուղներու մէջ պահուած ոսկիները դարձեալ շրջաբերութեան հանուին։ Բայց պէտք է դիտնալ թէ առեւտրական դործի պայմանները նոր տարիին մէջ դանդաղորէն պիտի դանեն իրենց կանոնաւորութիւնը, այսինքն թէ դրամական նեղութիւնը չուտով պիտի չանցնի, և ամբողջ տարին տիմակուրէնէ գիտնանք թէ դրամը սուղ պիտի ըլլայ։

Իրաւէն արմատական թերեւացում մը երկու ազդակներէ միայն կրնայ յառաջ դալ.— Նախ ճարտարարուեստի պահանջներու մէջ իրական վերելք մը պէտք է, այսինքն խնդրանքը պէտք է աւելնայ, և Սակարաններու անկեղծ և թափանցիկ պէտք է ըլլան։ Ճարտարարուեստը իր կացնի հարուածը չրեց պաքանեան ճգնաժամին կողմէ, և անոնց գործին հիմա ա՛յն փայլուն ժամանակները, որոնք գոյութիւն ունէին մինչև Սեպտ.։ Այսու հանդերձ, չեմ կարծեր որ ամէն չրջանակներու մէջ տեսնուած սարսափելի վախերը իրենց ամբողջութեամբ իրականանան։ Արդէն Սեպտ.ի առաջուան լաւատեսութիւնն ալ չափազանց էր։ Առեւտրական աշխարհը, ինչ ինչ տեսակէտով, շատ կը նմանի քաղաքականութեան. անսահման վստահութիւնը աւելորդ է։

Հիմա, ամենէն աւելի գործի պակասութենէ նեղուողները ա՛յն մեծ գործարաններն են, որոնց նախնական նիւթը լրմբական է։ Կրնանք ըսել թէ այս գործարանները իրենց ծայրագոյն անկումին հասած են։ Պէտք չէ մոռնալ որ հիւսուածեղէններու նուազարուեստը բաւական տարիներէ ի վեր շատ զէջ կ'երթայ, սակայն այսպիսի անկում մը չի երթայ հաւատի իր եղբարցը հետ և աղա գայ Ս. Խորանին առջև։

Դուք մինչդեռ, ոչ թէ մէկ հոգիի հետ անհաշտ եք, հապա հազար հոգիներու անէծքով բեռնաւորուած պատարագ կը մատուցանէք։

Այն Քրիստոսը, որ ամբողջ կենաքին մէջ, նեղութիւն, համբերութիւն, խոնարհութիւն քարոզեց. արդեօք ինչպէս հանդուրժեց այն Փարիսեցի կեղծաւոր փարդապետներուն ոլորուեսներուն, որոնց միայն բերանն էր որ կը չարժէր, մինչ սրտերը լի դաւադրական մտքեներէն, գոն իրենց չար կամքին կատարման մէջ, մանաւանդ Թէրդիպաշեանը, որ լոկ քանանչական ամբոխ կը կրէ լիս արուեսան, վորագոյրի եռեւէն կը ծիծաղէր, երբ ոստիկանութիւնը, խեղճ ժողովրդը խաբելով իր եկեղեցին դուռ կը հանէր։

Տօն Ուօքքոն, աջէն ձախէն Արիւիարեան, խիստ հրամաններ կ'արձակէին ոստիկանական պետերուն, իսկ դալով այն խեղճ միամիտ կիները ո՞րքան դոհ սրտով իրենց տուները կը մեկնէին բեռնաւորուած ներողութիւններու պարկերով, զի այս տարի մինակ անոնց մեջ ամբողջ կաթոլիկ ազգի բաշխուելիք ներողութեանց քանակութիւնը, մանաւանդ այն պարոնները որք իրենց կեանքին մէջ առաջին անգամ ըլլալով եկեղեցոյ դրան առջև Թէրզեանի արքունականները հիւրընկալելու պատիւը ունեցան։

Խե՛ղճ կղերականութիւն, ձեր անգործութիւնը դեռ չատ փոքանչներ պիտի բանայ խեղճ Հայ կաթոլիկ հասարակութեան գլխուն, դեռ չատ վերքեր պիտի բանայ ձեր դատարկապորտութիւնը։ Շատ լաւ ըսուած է, պարապ մարդը փեռաւելց բարձ է սատանայի։ Կրնաք չատ մը փոփոխութիւն ընել ըստ ձեր քմահաճոյքին։ Ձանապարհ Խաչիներ հաստատել, Հռովմէն ներողութիւն բերել տալ, պատարագի թիւը քիչցնել կամ չատցնել, բայց մեր Արեւելեան Ս. Հոգի դրան տոմարները փոխել ձեր կարողութենէն չատ վեր է. կանոնք փոխել պարզապէս անոնց Ս. Նշխարքները սրբապղծել է, անոնց դպչելով, ճշմարիտ Հայ կաթոլիկ կրօնական և ազգային զգացումները ոտնակոխ ընել է, փոխանակ հանդարտ Ժողովրդին մէջ երկպառակութիւն ձգելու, լաւ չէ՞ը ըլլար անուս Ժողովրդին սորվեցնելիք աղօթելու կերպը, քիչ մը հայերէն, Սաղմոսներու և կատարուած պաշտամունց մեկնութիւններ։

Ի՞նչու չէք հետեւիր լատին կղերին ուսումնականութեան, անոնց գործունէութեան, ի՞նչու չէք օգներ ձեզ դիմող խեղճերուն, և կ'օգնէք միայն անոնց որոնց պարագաներէն ակնկալելիք յոյս մը ունիք։ Փէչերնիդ քաշկրտելով այս տուները իմ ա՛յն տունը քուկդ պարապ պարապ կը չրջիք, և մէջերնէդ չատերը իրենց կրօնական պարտականութիւն, ձգած առաւօտները կը լրջտաք պատարագ մը փոխանակ ժողովրդուն տպէտ դասակարգը ձեզի իբր գործիք գործածելու, և անոնց ոխակալութեան համար սորվեցնելու։ Մենք Թէրզեանին ըսածէն զատ ո՛չինչ կը ճանչնանք ըսելու, լուրջ քարոզներ խօսեցէք հայութեան զգացումները Հայ եկեղեցոյ արարողութիւնները յարգել սորվեցուցէք ա՛յն տգէտ ժողովրդին որ տակաւին ինչ ըլլալը չի գիտեր։ Բայց ինչ օգուտ լայանցնս մեռելոց խօսեցեալ։

Դուք տակաւին կը կարծէք թէ միջնադարեան աղդեցութիւնը պիտի բանեցնէք, մին քանդրելով միւսը նորովելով։ Եթէ մէջերնիդ քանի մը ուղղամիտ վարդապետներ կան. անոնց ձեռքէն պատարագը կ'առնէք։ Բայց գիտցած եղէք որ ձեր մատուցած պատարագը առ Աստուած չի քարձրանար։ Ամբողջ այս օրուան գործուած մեղքերուն Դուք էք պատասխանատու։ Մանաւանդ Դուն, Հա՛յր Թէրզիպաշեան, որ երբ Պատրիարքարանէն արտաքսուեցար, ըսիր թէ, զրվիմնդիր պիտի ըլլաս։ Ժամանակ չի ձգեցիք որ օրուան սանձը վարչ. Ժողովը ձեռք առնէ։ Դուն քու զրէժիմնդրութիւնդ լիուլի ա՝որ սանկ տանուվրայ ընելով Հայ կաթոլիկ ազդը։ Հիմա կարդը Ժողովրդին եկաւ։

Հայ Կաթոլիկ

Սահակ Կաթողիկոսի Դասբանականը

ԵՐԻՑԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՇՈՒՐՋԻՒ

Զը գիտեմ այս քանիերորդ անգամն է, որ այս Աթոռէն փոխանակ միսիթարական աւետիս տալու, կորուստ և մահ կը գուժեմ, կարծէք Աթոռն եղաւ մեղ համար մշանջենական սուգի պատանք մը, այսօր դարձեալ կը գուժեմ կսկիծ, դարձեալ սուգ և արտասուք անձնական և ազգային անդարմանելի և անդառնալի կորուստի մը համար, յանձին Դէորդ Արքեպ. Երէցեանի։

1868 էն ի վեր, չուրջ քառասուն և վեց տարիներ, ի պատանեկութեան ցաւերոյթ. միասին ուսան, միասին անան, միասին յարկին մէջ և սեղանին վրայ միասին լաւ ու ցաւագին օրեր տեսան, մաքի, սրտի և հոգիի եղբայրութեամբ կապուած, այսօր կանխելով զմեզ, խլելով ամէն կապ, թողլով եղբայր, բարեկամ, համակիր և հայկակիր, մեկնած է աշխարհէն։ Կարդէք մեր վշակրութիւնը և արտասուքը վայելելու միակ փափաքով։ անա՛ կորուստ, ան համեմատ մեծ, հարաստ եղբոր մը և մտերիմ բարեկամի մը կորուստն։

Ազգը և Եկեղեցին կորսնցուցին անձնուէր զաւակ մը, զարգացեալ և ըստ ամենայնի արժանաւոր և նախանձախնդիր բարձրասրտեան պաշտօնեայ մը, Ազգին և Եկեղեցւոյն ցաւերով տառապած և բարօրութեան ու պայծառութեան յոյսերով օրօրուած։ Զեմ մոռնար հանգուցեալ մեծանուն Իզմիրլեանի այն յայտարարութիւնը, զոր կ'ընէր ի վերայ տանեաց իր աքսորի նախկին օրերուն մէջ, «Դէորդ վարդապետ իմ աջ բազուկս էր, միակ սղակիցս և միսիթարանքս Պատրիարքութեանս սարսափի և արիւնի օրերուն։» Զեմ մոռնար Գէորդ վարդապետի միեւնոյն օրերուն մէջ մեզ գրած մտերմականները, աղաչանքով կը յանձնարարէր, կը խնդրէր յարգել մեծարել և մխիթարութեան առիթներ ըստեղծել աքսորական և նահատակ Պատարիարքին։ Այսքան անկեղծ և բոլորանուէր հաւատարմութեամբ միայն համարձակեցաւ Դէորդ վարդապետ ողջերթի երթալ մինչև աքսորի նաւը, Պոլսոյ մէջ միակը եղաւ Աքսորեալին թղթերուն, խորհուրդներուն և ծրագիրներուն ուսանողապան։ Բայց մաղ մնաց, որ այսքան հաւատարմութեան գոնե ըլլար Զամիլեանին տեղապահութեան օրով։

1897ին նամակ մը հոսաւ Երուսաղէմի Պատրիարքին, լաւ չեմ յիշեր ոստիկանութեան նախարարէն, թէ Ամիլէէն, որով վճռապէս սպառնալիքի մը հաւասար կը հրամայուէր Գէորդ վարդապետը պաշտօնէն և Պոլսէն հեռացնել, աղատելու հաւանական աքսորէն, կամ բանտարկութիւնէն. յաի յաին անօրէնութիւններ եղան։

Ինչ ժամանակ վերջը ոստիկանութեան նախարարը փոխուեցաւ, հանգուցեալ Ցարութիւն փաշայէն նամակներ հասան, որով ո՛չ միայն Դէորդ վարդապետի փոխանորդութեան վերահաստատութիւնը, այլև եպիսկոպոսութեան վկայականը կը խնդրէին։

Դէորդ վրդ. 1898ին Հոդելոյս, Արմենեան Հայրիկէն եպիսկոպոսացաւ, բայց այն օրէն ընտանի մանանց, յաչազանքի և թշնամութեան նշաւակ եղաւ։ Տակաւին էջմիածինէն Պոլիս չի դարձած՝ Տըփղիսի «Մշակ» թերթին մէջ գրեցին թէ Դէորդ եպսկ. Պոլսոյ Պարիարք չի կըրնար ըլլալ, որովհետև իբրև Երուսաղէմի միաբան Ազգի ընդհանուր չանրէն նախաքան պիտի համարի Երուսաղէմի չահերը։ Պոլսոյ թերթերուն մէջ գրել տուին, Գէորդ Եպսկ. բնաւ Պատրիարք չկրնար ըլլալ, որովհետև ի ծնէ Օսմանեան հպատակ չէ։

Այս դիտումնաւոր և մախանքոտ հրատարակութիւններէն հոսիւ երեք տարիներ անցած էին, այն որ ըստ Սահմանադրութեան պատրիարք չէր կրնար ըլլալ, Կիւրեղոյ Կաթողիկոս ընտրուեցաւ հակառակ իր բացարձակ մերժման, և անպատասխանելի բանադատուեցաւ անպատճառ ընդունիլ և հեռանալ Պոլսէն, եթէ պէտք ըլլար միեւնոյն տեղն Երուսաղէմէն պատրիարք ընտրուէր, առանց ո՛ր և է առարկութեան կ'ընդունուէր, քանի որ պարտաւորեալ պիտի հեռանար Պոլսէն։ Կարեւոր պատճառաբանութեամբ չընդունեց կաթողիկոսութիւնը և այդ առիթ մը եղաւ, որ մթին և ծածուկ կիրքերն ու թշնամութիւնը հրաբխային զայրութով դուրս պոռթկային, անընդհատ տասն և չորս տարիներ չարունակեց հալածանքը մինչև իր հանդստեան օրը, ներկայ ամսոյ 11բ, երբեմն յանուն Կիլիկիոյ մերժուած կաթողիկոսութեան և երբեմն յանուն Երուսաղէմի հաշուոյ։ Սակայն թէ մէկը և թէ միւսը լոկ պատրուակներ էին, իսկական պատճառն էր իր արժանիքը, վարչական կարողութիւնը և փոխճառութիւնը և անյոգդողդ կամքի ուժը ըլլալը, որ ամենց գլուխ հաչիներուն և մեզի ու մոլի փաստաբերութեան վրայ ծանր կը կշռէր։

Գէորդ Արքեպ. հանգչեաւ ի Տէ. Սամարիոյ թաղին մէջ խարիսուլ սենեկին մէջ, իր եպիսկոպոսական զգեստի գնով վերջին օրերու կարծուածիները ամոքելով։ անա՛ Ազգին և Եկեղեցին կորուստ։

Այսքան դանացեալ կեանքի մը դանդաղոյն վախանին վայ, որքան ալ մեծ հաստատի ուշ ըլլաք, կամ որքան ընդկպտիկ, չենք կարող Սիրաքին հետ զբաղիլ և սանձել հառաչանքնիս. «Ո՛վ մահ, իբրև՞ զի դառն է յիշատակ քո», ո՛վ մահ, սև ու մռայլ անունդ, սեւազոյն եւ աչխարհասասան յիշատակդ դառն է, այնքան դառն և տխուր, որուն ի տես Աստուծոյ և մարդոց Որդին ի Գեթսէմանի չը հանդուրժեց եւ արեան քրտինքով ողողեցաւ։ Այս հառաչանքը Սիրաքին հետ ստեղծագործութենէն ի վեր հազարաւոր տարիներ և ցվախման աչխարհի կրկնեցին և պիտի կրկնեն իրարու յաջորդող ցեղերն ու ազգերը, որովհետև ո՛չ ոք ի մահկանացուաց զերծ չէ տիեզերական ներդաշնակութեան հարկէն, որուն երկու եզերքն են կեանք և մահ։ Եւ մենք, որ սիրտ ունինք սիրելու, որ կապուած ենք մեր սիրելիներուն սրտի և հոգւոյ կապերով, ի տես անոնց ցուրտ դագաղին և ի լուր մահուան բոթին միթէ չենք կրկներ «Ո՛վ մահ, իբրեւ զի դառն է յիշատակ քո»։

Սակայն ես զսպելով արտասուքս և կսկիծներս անթեղելով ի չինութիւն երկմիտներուն և տարակուսողներուն և ի հաստատութիւն զայթակղ և գայթակղեալ հաւատացեալներուն, դարձեալ միևնոյն իմաստունին հետ կ'ըսեմ. «Ո՛վ մահ, քարի է դատաստան քո»։ Ո՛վ մահ, դու որ զԱստուած ուրացողներու մտքին մէջ անոր փոխանորդն ես, ամբարիշտներուն, հաթաստարդներուն և թշնամանողներուն գլխուն զարնող մուրճն ես «Դատաստանդ արդար ու քարի է», որովհետև սուտին դէմ իրաւն ես, սխալին դէմ ուղիղը, տառապանքի և նահատակութեան վախմանը և Խաչին յաղթութիւնը։

Դէորդ Արքեպս., Սիրեցեալ եղբայր, կեանքիդ ամենակարեւոր և թեղմնաւոր ըլլալու չրջանը, աւելի պարզ, եպիսկոպոսութեան չրջանը, հալածանքի, անուանարկութեան և լքումի չրջանն եղաւ. մանդ ալ մենութեան և կարօտութեան մէջ ողջունեցիր։ Թէև սրտակեղէք պարագաներ, սակայն կը մխիթարուինք այնու, որ մարդիկներէն խնդրած և զբաղացած դատաստանդ մահուան բարի դատաստանն եղաւ, երէկ թշնամանողները, այսօր գովող կը հիսեն և կը հրատարակեն. երեկի չարամտութեամբ խնդացողները, այսօր՝ մանդ կուլան եւ երեկի բոլոր լուտանքները ու լորձունքները փոխարինուեցան դաւգովդ չուրջը արտայայտուած անկեղծ, ջերմիկ և հանրական համակրութեամբ։

Բարեկամներուդ հետ հակառակորդներդ ալ հիացած են դերազանց համբերութեանդ վրայ. թշնամուկար՝ չը փոխարինեցիր հայհոյողներուն՝ ժպտեցար, անիծողները օրհնեցիր, վերջապէս ներեցիր ամէնուն՝ սրդար ըլլալուդ խորին գիտակցութեամբ։ Կը հաւատանք թէ այժմ Աստուծոյ Աթոռին առջև կ'աղօթես և կը խնդրես Աստուծոյ գթութիւնը և ներողութիւնը ամէնուն համար, որոնք կամայ թէ ակամայ, գիտութեամբ թէ անգիտութեամբ, մեղանչերին և նուաստացնելու այլատեցան բարձր դիրքդ և բարձրագոյն աստիճանդ։ Մենք ալ կ'աղօթենք, կը հանգչի հոգիդ ի ձեռն Աստուծոյ, որպէս հոգիդն արդարոց։ կ'աղօթենք, որ ի չարս Սրբազան Հայրապետաց ծաղկիս բարդաւաճիս իբրև զարմաւենիս և իբրև զմայրսն Լիբանանու։ Երանի՛ քեզ, որ արդարոց մահուամբ ննջեցեր ի Քրիստոս։ որք ի Քրիստոս ննջեցեն, ըստ առաքելոյն Պօղոսի կ'ապրին յաւիտեան երջանիկ և անվախան կեանքով, զոր կը մաղթեմ բոլոր հաւատացելոց։

Թէ ի՞նչ

ԿԸ ՄՈՌՆԱՆ ՍՈՎՐԵՑՆԵԼ ԿԻՆԵՐՈՒՆ

Օր. Աարիէն Գօմպոթ իրաւամբ բ-զոք կը քանայ արդի ուսուցման և դիտաւորաբար իգական սեռի ուսուցման մէջ դաստիարակութեան և կրթութեան բաժանումին դէմ։

«Միատ չատ ծնողներ, կ'ըսէ, կը կարծեն իրենց դերը լրացուցած ըլլալ, երբ իրենց զաւակներուն տան բան սովրելու միջոցները, և երբ դպրոցի խիստ քննութիւններուն նախապատրաստող դասերուն միացնեն «վայելչութեան» և «վարուելու կերպի ծանօթութիւնները։ Այն ջերանոցին մէջ՝ ուր կը չարժի բարձրագոյն դասարաններու երկսեռ մանկութիւնը, արուեստական տունկեր միայն կը մնուցանեն, որոնք, կերպով մը, եղանակէն դուրս կ'ածին, բայց որոնք պիտի ընկնուին դիւրաւ կեանքի օդին մեծ հոսանքէն։

«Բարձրագոյն դաստիարակութեան այս ժամանակներուն մէջ, երկրաչափութեան և քիմիագիտութեան դասերուն մաս, կը մոռնանք սովրեցնել չատ պարզ ինչ ինչ յատկութիւններ, որոնք նախ և առաջ քիչ մը բարի կամեցողութիւն միայն կը պահանջեն, և յետոյ յարատեւութիւն մը, ուրկէց պիտի ծնի ունակութիւնը, այդ երկրորդ բնութիւնը։»

Այս յատկութիւններուն մէջ, Օր. Գօմպոթ նախ կը յիշատակէ աղջիկներուն զուարթաբարոյութիւնը, և յետոյ ճշդապատութիւնը։ Տղան պէտք է հասկնայ թէ վեց և մէկ վայրկեան ժամը՝ ժամը վեց ըսել չէ։ Կ'ըսուի թէ կիները ո՛չ ժամանակի ծանօթութիւնը ունին և ո՛չ միջոցի։ Ուրեմն պէտք է ջանալ այդ ծանօթութիւնները յայտնել անոնց մանկութենէն սկսեալ։ Շատ մը մանր մունր ծաղրելի սովորութիւններէ ազատած պիտի ըլլանք կիները, ինչպէս, զոր օրինակ ա՛յն տիկինը, որ օր մը կայարանի մը մէջ ուր կառախումբին չէր հասած, կը գանգատէր թէ պաշտօնեան, այդ պատճառաւ, «ինամեցութեան մասին թերի է», որովհետև իր դալը տեսած ըլլալով... չէր կեցուցած կառախումբը, թէև ինք քանի մը վայրկեան ուշ հասած էր։

Օր. Գօմպոթ սաստիկ կերպով կը պարսաւէ ինչ ինչ կիներ, որոնք ամէն քանի կը խառնուին ծայրայեղորէն նեղացուցիչ եռանդով մը։ Ամուսնանալուն պէս՝ իրենց ամուսնին պարտաւորիչ կը նեն անոր փոդկասներուն գոյնը, որովհետև կ'ուզեն խառնուիլ անոր գործերուն և անոր կարծիքները վարել։ Այս տեսակ կիներուն համար խելացի կ'ըսեն, «գլխու տէր» կ'ըսեն այսպիսիներուն. բայց ճշդիւ սոսկալի էակներ են ասոնք և կ'արդարացնեն սա՛ ծանօթ խօսքը. «Պէտք է սիրել կիներուն ազդեցութիւնը և ատել անոնց տիրապետութիւնը։»

Ինչո՞ւ կիներուն չեն սովրեցներ համբերութիւն, որուն դերը ա՛յնքան կարեւոր է հարարին կեանքին մէջ որ պէտք է զայն առաքինութեանց կարգը դասել», ինչպէս նաև պաղարիւնութիւն, զոր չունին ա՛նքան չատ կիներ, որոնք իրենդի պէս կը մոլեգնին ամենաչինչ բաներու համար, կ'անդրկին կը մնան վտանգի մը գաղափարին առջև, փոխանակ անկեղ խոյս տալ ջանալու։

«Եւ այս առաքելոյս սիրուն հրաչալիքները, կ'եզրակացնէ Օր. Գօմպոթ, ատեն մը հրապուրիչ, բայց չուտ թառամելով, չեն ունենար, երկինքին տակ ծլող առողջ, կայտառ տունկերուն ա՛յն տևական գեղեցկութիւնը։ Երբ իրենց ծաղիկները անցնին, իրենց վրայ մինչեւ իսկ չի մնար համեստ յատկութիւններուն չնորը, տեսակ մը մշտնջենաւոր կանաչութիւն, որ մարդկային էակը գեղեցկութեամբ կը զարդարէ մինչեւ իր մահը։»

Անշուշտ, օրիո՛րդ, անշուշտ։ Բայց ձեր այդ ըսած յատկութիւնները աւելի իր մտոը գտնուողները երջանկացնելու համար եղած են քան թէ ինքզինքը... եթէ սակայն ուրիշներուն երջանկութիւնն իսկ չի ծառայեցնեն իրենց ուրախութեան կամ հաճոյքին համար։ Եւ ասիկա հիմա իր նորաձեւութիւնը չատնց կորսնցուցած է։

ՔԱՆԻ ՄԸ ԽՕՍՔ

ԿԱԹՈՂԻԿ ԿՂԵՐԻՆ

Կաթոլիկ կղերը իր դատարկապորտութեան մէջ ընկղմած, կ'ուզէ գործել, կ'ուզէ առեւտրական, ոխակալութեան ներքեւ ցանել Հայ կաթոլիկ հասարակութեան մէջ։ Բայց այն օրերը՝ ուր կ'իյնան այդ սերմերը՝ ճշմարիտ Հայութեան ծապէն կը չորնան, առանց արդիւնք մը առաջ բերելու։

Չեմ գիտեր թէ այն Խման պատարագը զոր մատոյց Ժողովրդեան հայհոյութեանդ և դիմուորներու սուիններուն տակ, ի՞նչ ազդեցութիւն ունեցաւ, ի՞նչպէս կրցան հանդարտեցնել իրենց խրդմանները, իրենք որ կը քարոզեն որ, եթէ որ և իցէ Քրիստոնեայ առելութիւն ունի, երթայ հաւատի իր եղբարցը հետ և աղա գայ Ս. Խորանին առջև։

Դուք մինչդեռ, ոչ թէ մէկ հոգիի հետ անհաշտ եք, հապա հազար հոգիներու անէծքով բեռնաւորուած պատարագ կը մատուցանէք։

Այն Քրիստոսը, որ ամբողջ կեանքին մէջ, նեղութիւն, համբերութիւն, խոնարհութիւն քարոզեց. արդեօք ինչպէս հանդուրժեց այն Փարիսեցի կեղծաւոր փարդապետներուն ոլորուեսներուն, որոնց միայն բերանն էր որ կը չարժէր, մինչ սրտերը լի դաւադրական մտքեներէն, գոն իրենց չար կամքին կատարման մէջ, մանաւանդ Թէրզիպաշեանը, որ լոկ քանանչական ամբոխ կը կրէ լիս արուեսան, վորագոյրի եռեւէն կը ծիծաղէր, երբ ոստիկանութիւնը, խեղճ ժողովրդը խաբելով իր եկեղեցին դուռ կը հանէր։

ԵՐԷԿԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Լսեմ երեւոյթին երէկ էր որ պիտի վճռուէր Պալքանեան Պատութեանց և Թուրքիոյ մէջև հաշտութեան կամ պատերազմի խորտը։ Բայց ըստ երեւոյթին, ուրվհետև մէկ կողմէն Ռուսիա, և միւս կողմէ Աւստրիա, այս վերջինը Երբեակ Զինակցութեան, առաջինը և Երբեակ Համաձայնութեան կողմէ պաշտօն ստանձնած են դիտում ընելու Թուրքիոյ և Պալքանեան պետութեանց, որ համաձայնին, և ա՛ի մոք բանակցին թէ Եւրոպա այլ ևս պիտի չնդունուիլ որ պատերազմին կրկին։ Հետեւաբար երէկուան ժողովին մէջ դարձեալ վերջնական բան մը պէտք չէ եղած ըլլայ։ Պատուիրակները սրկէ նրկէ պիտի խօսին իրենց պայմաններուն վրայ, բայց խօսքին վերջը պիտի չդերին։ Հաշտութիւնը,— եթէ հաշիւով փորձենք,— հարիւրին եօթանասունն և աւելի հաւանական է քան պատերազմը։ Ահա այս առթիւ երէկի թիւով Լոնտոնէն եկած հեռագիր մը, Օսմ. Դրծակալութենէն.— Իբրև արդիւնք անձնական քննութեանս, զոր կատարեցի Եւրոպայի դիւանագիտական չրջանակներուն մէջ, բանակցութեանց խզում մը հնարաւոր

կը կարծուի Էսիրնէի պատճառաւ, խրզու

վանքին։ Սակայն այժմ կատարուած քննութենէն տեղեկացուած ըլլալով որ այս մասին ոչ է արձանագրութիւն չկայ Լվզաքի տեսարկներուն մէջ, ուստի կառավարութիւնը կը հրաւիրէ պատրիարքարանը, որ պատրիարքարանի և յարակից շինքերու ազգապատկան ըլլալը ճշդող հէՕէՖիները ներկայացուին կառավարութեան, թիւրիմացութիւնները վերնալու համար։

Դատական նախարարը ուրիշ թէղեգրերով մը ծանուցանելով Հայոց տունական օրերու առթիւ ձեռք առնելիք միջոցները,— որոնք հրատարակած էինք արդէն քանի մը օր առաջ, կը հրաւիրէ պատրիարքարանը՝ որ այս մասին պէտք եղած հրահանգները տայ եկեղեցական իշխանութեան։

Պ. ԶՕՀՐԱՊԻ ՆՈՐ ՏԻՊ

ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պ. Զօհրապ առջի օր Ազգ. Ժողովին բերաւ բանաձև «ֆիրման» մը, որ բաւական հետաքրքիր խորհրդածութիւններ կը ներշնչէ մեզի։

Պ. Զօհրապ իր այդ բանաձև «ֆիրմայը» գրած վայրկեաններուն անպայման կը դանուէր արևելեան կախարդիչ մթնոլորտի մը ներշնչման մէջ։ Այլապէս մեզի համար անհասկնալի կը թուի որ ինքզինքին ազատամիտ հովէր տուող և այդ ուղղութեամբ քանի մը անգամներ արտայայտուող Պ. Զօհրապը ինչպէս կրնայ արտադրել այդպիսի գլուխ գործոց մը, որ, իր բացասական իմաստովը, «պատմական» կրնանք կոչել, որդեգրելով մեր թերթի տեղեկաբերին երէկի գործածած բառը։

Պ. Զօհրապ ի՞նչ հաշիներով, ներքին ի՞նչ մղումէ մը թելադրուած, կ'առաջարկէր նմանօրինակ բանաձեւ մը, թէև անհասկնալի, բայց լուրջ կասկածներ կը ներշնչէին մեզի։ Ներկայ քաղաքական պայմաններուն փոփոխութիւնը կը թուի մեծապէս ազդած ըլլալ Պ. Զօհրապի մտայնութեան վրայ։

Պ. Զօհրապ մէկն է մեր այն դէմքերէն որոնց մէջ երբեմն զգացումը կը խօսի, երբեմն տրամաբանութիւնը եւ երբեմն ալ արևելեան աքոլատիկ օրէնգիտութիւնը։ Իր առջի օրուան բանաձեւին մէջ ապահովաբար զգացումը չէր որ կը խօսէր, որովհետեւ եթէ իր զգացումը, խօսէր իր մէջ, Օրմանեան Ս.ը չպիտի կրնար արդարացնել կամ «ազատ կացուցանել» այն բացատրութիւններով, որոնցմով ջանացեր էր կատարել։

Պոլսոյ նախորդ մէկուսը իր վճռագրին մէջ կը գրէ. «Նկատելով որ Օրմանեան Սրբազանին պատրիարքութեան բոլոր ժամանակամիջոցին ազգին ողբալի վիճակին դարման խնդրելու համար կառավարութեան ներկայացուցած թագրիրները ցոյց կուտան որ Օրմանեան Սրբազան անկարեկիր դտնուած չէ ազգին ցաւերուն առջև և որինական դիմումները կատարելէ դադրած չէ երբէք»։ Պ. Զօհրապ արդեօք միայն Օրմանեանի թագրիրներէն կը դատէ որ ան ազգին ցաւերուն կարեկիր կամ անկարեկիր եղած է։

Մենք չենք ուզեր առ այժմ իր բանաձեւին բոլոր մասերը մի առ մի քննութեան ենթարկել։ Ապահովաբար անոր ամբողջութիւնը նոր շուք մը չպիտի կրնայ առնել ազատամիտ Զօհրապին, եթէ սուտերած մը բերելու առնմանուած չըլլայ աւելի։ Այդպիսի բանաձեւերով կարելի է անշուշտ արդարացնել և կամ ամբաստանութիւններէն ազատ կացուցանել ո՛և է բռնապետ կամ յանցապարտ։ Բաւական է որ աչքի առջև ունենանք թէ այդ բռնապետները կամ ոճրագործները իրենց միջավայրին ծնունդն են կամ անոր ենթակայ։

Օսմանեան համալսարանի երբեմնի օրէնգիտութեան ուսուցիչը երբէ՞ն ի վեր սկսած է քարոզել և ընդունիլ թէ ո՛և է յանցանքի բուն արժէքը միմիայն անոր արդիւնքէն կը դատուի. Լահէի դեսպանախորհուրդին քաշուած հեռագիրը այդ ուղղութեամբ կարդարացնէ ինքը։ Օրմանեանը պիտի «ազատ տրձակուի» եղեր, որովհետև Լահէի «հեռագիրը իրապէս ո և է վնաս չպատճառեց մեր ազգին...

Պ. Զօհրապ, մանաւանդ ազատամիտ Զօհրապը ինքնիրեն կը հակասէ իր այդ բանաձեւով։ Կը մոռնայ որ տրամաբանական բոլոր ճամարտականութիւնները, բոլոր աքօլատիքական կեղծիքները չեն բաւեր ժողովուրդին դատաստանը փոխելու։ Ժողովուրդը իր ընդդէմ մէջ շատ քիչ անդամ կը խաբուի մանաւանդ այնպիսի պարագաներու մէջ երբ իր սեփական կաչին վրայ հիմնած է իր դատումները։ Օրմանեանի գործը այս կարգէն է։ Պ. Զօհրապէն աւելի հայ տառապող ժողովուրդն է եղած անոր սանձարձակ իշխանութեան բուռնադակ ծանրութիւնն զգացողը։ Ժողովուրդին սրտին մէջ արդէն իսկ արձանագրուած է Օրմանեանի համար տրուելիք վճիռ բանաձեւը, որ ապահովաբար Պ. Զօհրապի բանաձեւին չի նմանիր ու անոր ոգիին գլխովին հակառակն է։

Մեր շատ մը դիտողութիւններուն վրայ աւելցնենք որ Պ. Զօհրապ եւ առնելով այս երկար բանաձեւը, թէեւ երկայնութենէն պիտի վնասէ, այլ խորութենէն պիտի չանի...

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Բերա, Աղա ճամիի կից, Բումէլի բաղատ, թիւ 28 աբարդմանին մէջ պատուաւոր Հայ ընտանիքի մը կողմէ տրամադրելի կայ մաքուր ընդարձակ և կահաւորուած սենեակ մը չափաւոր գինով, փափաքողք դիմեն վերոյիշեալ հասցէին։

ՀԱՑ ՀՌՈՎՄԷԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸՆԷ

Հայ Հռովմէական վերջին տագնապին առթիւ Թերթիս խմբագիրներէն մին չահեկան տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հայ Հռովմէական հասարակութեան ծանօթ անձնաւորութիւններէն միոյն հետ, որեղած հարցումներուն հետեւեալ կերպով պատասխանեց.

«Թերթերու մէջ արդէն գրուեցաւ թէ վարչական Ժողովը արտասովոր նիստ գումարելով, լսած է թէ՝ Ժողովրդական բողոքները և թէ այս մասին ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ խորհրդացած է։ Վարչական Ժողովը մասնաւորապէս ուշադրութեան առած է Մնուանդի մոնը Լատիններու հետ ծանելու առթիւ Թէրզեանի կատարած ձեռնարկներուն և կառավարութեան օժանդակելու պարագան եւ Ժողովը երկար վիճաբանութիւններէ վերջ, որոշած է թագրիր մը մատուցանել և ըսել մասնաւորապէս թէ՝ Ժողովուրդը երբէք կրօնական տարաձայնութիւները վերցնելու համար ձեռնարկներ կամ ցոյցեր չէ ըրած, ինչպէս ըսուած է կառավարութեան՝ Թէրզեանին կողմէ, այլ ուզած է որ տարիներէ ի վեր իբր արեւելեան եկեղեցի, իր հարազատ աւանդութիւնները պահպանուին և քանի մը կրօնաւորներու ձեռնարկներուն զոհ չերթայ։

Թագրիրէն մէջ պիտի բողոքուի նաև զինուորներու խորանին եռեւէն դուրս ելլելու պարագային դէմ, որ թէ առանձնաւորմանց բռնաբարում է և թէ Ժողովրդեան կրօնական զգացումները կը վիրաւորէ։ Իսկ թագրիրին առանցքը պիտի կազմէ հետեւեալ պարագան։ Ազարեան Պատրիարքի ատեն մէկ և էմմանուէլեան Պատրիարքի ատեն երկու անգամ լատինական տոմարի խնդիր յարուցուեցաւ. և մինչև իսկ այն ատեանում վարչութիւնները անդամ համակարծիք գտնուելով օրն իմաստով իրենք ալ դիմումը՝ սակայն կառավարութիւնը Դատական նախարարին միջոցաւ այդ տոմարին գործածութիւնը միշտ արգիլած է իբր ազգային գոյութեան փաստակար պարագայ մը։ Հետեւաբար երբ կառավարութիւնը պաշտօնակ կ'ընէ պատրիարք մը, ի՞նչպէս կ'ընդունի անոր պաշտօնավարութիւնը, և թէ ի՞նչու այժմ կ'արտանէ իր նախորդներուն կողմէ արգիլուած ո և է պարագայի վերակրկնումը։

Այս գործին ամենաձեռ յանցանքը չարունակեց վարչական անդամը, կը ծանրանայ Կ. Տեսուչ Պէհա պէյի վրայ։ Թէրզեանի պատուիրակութեան ընդունելութիւնը Բեամիլ փաշա մերժած է։ Դատական նախարարն ալ իր զբաղումներուն առատութիւնը պատճառաբանելով չէ ընդունած և այդ պատուիրակութիւնը ներկայացած է Պէհա պէյի, որ նախ չէ ճգնած թէ եկողները ի՞նչ հանդամանք ունին։ Եթէ Դատական նախարարը ո և է հրահանգ առած է այս մասին, ատոր պատճառը իր նոր ըլլալն է. սակայն Պէհա պէյ որ իրողութեանց մասին ծանօթ էր, պէտք էր սեպէ մը գործադրութիւնը արգիլէր։ Պէհա պէյ դժբաղտաբար այդ չըրաւ և յայտնապէս թոյլ ընթացք մը ունեցաւ։

Դալով եկեղեցական կալուածներու, զանոնք ամբողջութեամբ գրաւելու որոշում տուած է վարչական Ժողովը, և «մատակարարական մարմին» իսկ կազմուած է, որուն կանդամակցին վարչութեան երեք անդամները՝ Գրիգոր Հաճիպիր, Մանուկ Մարիկեան, Յովսէփ Կիւմիւշեան, ու Ազգ. Ժողովին Յովհաննէս Փիլիպոսեան ու Դաւթիեան էֆ.ները։ Այս մարմինը հետզհետէ պիտի սկսի կալուածներու մատակարարութիւնը կանոնաւորել, մինչև որ նոր պատրիարք մը ընտրուի, և վաւերացուի այն կանոնագիրը, որով կղերէն կառնուի կալուածներու մատակարարութիւնը։

Վարչական Ժողովը որոշած է առժամեայ Թաղ. Խորհուրդներ կազմել, ինչպէս պատրիարքանիստ Ս. Աստուածածնայ եկեղեցիին համար։ Իսկ եկեղեցիներէն ոմանց Թաղ. Խորհուրդներն ուզած ըլլալով Թէրզեանի պաշտպան հանդիսանալ, վարչական Ժողովը որոշած է զանոնք առժամապէս դադրեցնել, և անոնց դեղ իր կողմէ ուրիշներ անուանել, մինչև որ Ժողովրդական նոր ընտրութիւն կատարուի։

Ցիշեալ անձնաւորութիւնը իր խօսքերը վերջացուց սապէս. «Վարչական Ժողովը պիտի աշխատի ամէն կերպով վերջտալ Թէրզեանի խաղերուն, և Ժողովուրդն առաջնորդել իր դիտակցութեան մէջ, ապատելով զայն կղերին ծանր լուծէն»։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՎԱՂԱՄԵՌԻԿ ՕՐ. ԱԼԻԵ ՄԸՕԸՐԼԸԻ

Վչտի և արցունքի յորդ աղբիւրութեան մէջ էր որ տեղի ունեցաւ երէկ յուղարկաւորութիւնը թաղեալ Յովհ. էֆ. Ալլահվէրտի թոռ Օր. Ալիե Մըսրլեանի՝ Հայ Հռոմէականաց Բերայի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ։ Եկեղեցին համակ լուսազարդուած էր և դագաղը ծածկուած համակ ճերմակ ծաղիկներէ ու զետեղուած էր եկեղեցիին կեդրոնը մահաբեմի մը վրայ։ Հանգուցեալ Ալլահվէրտի էֆ.ի Բերայի ամենէն բարձր դասուն պատկանելուն՝ այնպէս մը կարգադրուած էր որ յուղարկաւորութեան ամբողջութիւնը շատ պարզօրէն կատարուի։

Գազրիկեան դերասանական նախագահ հանդէսին, որուն կը մասնակցէին քանի մը վարդապետներ և դպիրներ։ Ներկայ Հայ Հռոմէականաց Պատրիարքարանի ներկայացուցիչներէն դուրս ոտար առեւտրական հատատուութեանց ոնօրէններ, ֆրանս. դեսպանատան դրագրատարը. և թարգմանը, նոյնպէս հոլանտական դեսպանատան թարգման Պ. Մկրտիչ Կարապետեան և Հայ ու Հայ—Հռոմէական երեւելիներ, որոնց մէջ կը նշմարուէին, Յովհ. փաշա Դուլամեան, Յովհ. պէյ Ալիքսանեան, Տիւզ Հրանդ պէյ, Անտոն էֆ. Հաճի Պիար, Ալլահվէրտի Աբրահամ, Մանուկ էֆ. Ազարեան, Արամ էֆ. Հալաճեան, Գէորգ Թորգոմեան, Կէչէօղլու Արամ պէյ, Տիրան Կիւմիւշեան, Ասլանեան Յարութիւն, Մոմճեան Պօղոս, Տօքթ. Հէքիմեան, Հասուն Պօղոս, Ոսկեան Գրիգոր, Սաքըզ Արմենակ պէյ, Յովհ. էֆ. Քարաֆեան, Գրիգոր Սինապեան, Սարգիս Խամիրեան, Մանուկ Մարիկեան, Սարգիս պէյ Տիւզ, Անտոն Մաղաքեան, Զարեհ Բէքմէղ, Հիւսմիւզ Արտաչէս, Եակար Տիւզ, Պօղոս Շերպէթճեան, ու ճերմակ դագաղը չըրջապատած էին Անարատ Յղութեան որբուհիներ, և Աղքատաբերի ուսանուհիներ, իրենց գլուխը՝ ճերմակ քողերով ծածկած, նոյնպէս Լուսաւորչեան վարժարանի սաներ՝ առաջնորդութեամբ մնօրէն Պ. Դանիել Վարուժանի։ Յուղարկաւորութեան հանդէսէն ետք՝ թափոր կազմուելով վաղամեռ Օրիորդին դագաղը՝ զոր կը կրէին Ալլահվէրտի ընտանիքին ծառայող խրուանները, առաջնորդուեցաւ եկեղեցւոյ շրջաբակը ուր ամփոփուեցաւ Ալլահվէրտի դամբարանին մէջ։

⁂ Երէկ ի նշան ազգ. փակուեցաւ Բերայի Հայ. Հռոմէականաց Ս. Լուսաւորիչ ուսումնարանը, որուն բարեբարը հանդիսացած է Յովհ. էֆ. Ալլահվէրտի։

⁂ Տ. Մաղաքիա աբգ. Օրմանեան ցաւակցական գիր մը ուղղած է Յովհ. էֆ. Ալլահվէրտիի, իր թոռան յուղարկաւորութեան առթիւ։ Աւելորդ է ըսել թէ Ալլահվէրտի էֆ. 7000 լիրայի նուիրատուութիւն ըրած է Հայ ազգին, միջնորդութեամբ Օրմանեան Սրբազանի։

Ալլահվէրտի և Մըսրլը ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անոնց որ հաճեցան ներկայ գտնուիլ վաղամեռիկ ՕՐ. ԱԼԻԵ ՄԸՕԸՐԼԸԻ յուղարկաւորութեան հանդէսին, և կամ այս առթիւ յայտնեցին իրենց գրաւոր ցաւակցութիւնը։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՈՒՂՂԱԿԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԹՈՒՐՔ ԵՒ ՊՈԼԻԿԱՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԻՋԵՒ

Բացարձակապէս ճիշդ է այն լուրը թէ օսմանեան և պոլիկար կառավարութեանց միջեւ ուղղակի բանակցութիւններ կը կատարուին հաստատելու համար մը դանելու համար։ Այս բանակցութեանց պաշտօնը ստանձնող պոլիկար բանակի ձախ թեւի հրամանատար ժէնէրալ Տիմիթրիէֆ որ ռուսական դեսպանատունը իջեւանած և մէկ քանի անգամ ալ վարչապետին ու արտաքին գործերու նախարարին հետ տեսակցութիւններ ունեցած էր, առջի գիշեր իսկ մեկնեցաւ Զաթալճա ու անկէց ալ Սոֆիա երթալու համար։

Կը տեղեկանանք թէ այս բանակցութիւններն ալ որ և է արդիւնք չեն ունեցած։

ՄԱՐԴԻՆ ԲԱԼԼԱՎԻՃԻՆԻ ԵՒ ՆՈՐՈՏՈՒՆԿԵԱՆ ԷՖ.

Աւստրիական դեսպանը երէկ Բ. Դուռ գալով երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին գործերու նախարարին հետ։

ՖԷՐԻՒԱՆՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԴԻՄՈՒՄԸ ՁԱՐԻՆ

Կը տեղեկացուի որ հաշտութեան բանակցութեանց առթիւ օսմ. կառավարութեան անխախտ ուղղութեան և մասնաւորաբար Էտիրնէի խընդրոյն մէջ յարուցած արգելքներուն առթիւ Պուլկարիոյ Զարը դիմում ըրած է Ռուսիոյ Զարին և խնդրած է որ իր ազդեցութիւնը կիրարկէ որպէս զի կարելի ըլլայ հաշտութիւն կնքել քանի որ մնծ տերութիւնք ինչպէս եւ Ռուսիան կը պնդեն որ անպայման հաշտութիւնը կնքուի։

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԴԸ ԼՈՒՐ ԿՈՒԶԷ

Գահաժառանգ իշխան Եուսուֆ Իզզէտտին պէյ։ փափաք յայտնած ըլլալով տեղեկութիւններ ստանալ օրուան կացութեան վրայ, երէկ հիւրամեծար ճէմալ պէյը ղրկեց Վարչապետին և տեղեկութիւններ ուզեց։

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ԵՒ ԴԱՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԸ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ Մ�օՏ

Ներքին եւ Դատական նախարարները երէկ կայս. պալատ հրաւիրուեցան Սուլթանին կողմէ և Սուլթանը երկրին ներքին կացութեան վրայ կարգ մը հարցումներ ըրաւ որոնց մասին նախարարները երկարօրէն բացատրութիւններ տուին։

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱ ԵՒ ՍԸՐ ԼԱՒԹԸՐԸ ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ ԷՖ.Ի ՄՕՏ

Երէկ կէսօրէ առաջ Պատերազմական նախարար Նազըմ փաշա, Անգլ. դեսպան Սըր Լաւթըր Արաբաին գործերու նախարար Նորատունկեան էֆ.ի ընակարանը երթալով երկար տեսակցութիւններ կատարեցին նախարարին հետ։

Քաղաքական շրջանակներու մէջ կը հաւատուի թէ անգլիական կառավարութիւնն ալ Բ. Դրան փափաք յայտնած է որ հաշտութեան բանակցութիւնները առաջ տարուին, և ուշադրութիւն ըլլայ որ չի խղտին և նոր կնճռոտութեանց տեղի չի տրուի։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՀԵՏ

Էվզաֆի, Եւմատական, Ներքին և Արտաքին գործերու Նախարարները երէկ վարչապետին հետ կարեւոր խորհրդակցութիւններ կատարեցին պետական կարեւոր խնդիրներու շուրջ։

⁂ Պարոյի կուսակալն ալ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ վարչապետին հետ։

ՍՈՒԼԹԱՆԸ ԷՏԻՐՆԷՆ ՉԻ ՏԱՐ

Կը տեղեկանանք թէ Օսմ. կառավարութիւնը կարելին ի գործ պիտի դնէ և ոչ մէկ իբրպով Էտիրնէն չպիտի թողու Պուլկարներուն։

Կը տեղեկանայ նաև թէ Սուլթանը յայտարարած է Օսմ. Դեսպիճի անդամներուն թէ Էտիրնէն թշնամւոյն ձգելը տրամադրող որ և է հաշտութեան դաշնագրի տակ չի կրնար ստորագրել, քանի որ այդ քաղաքին մէջ Օսմ. Վեհապետին նախնիքներուն գերեզմանները կան որոնց պահպանութիւնը իրեն պարտք կը սեպէ նոյն իսկ իր գահը վտանգելով. հետեւաբար հրամայած է Օսմ. Դեսպիճի անդամներուն մինչև վերջը ընդդիմանալ Էտիրնէն Թուրքիոյ մնալու համար։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երէկ Լոնտոնի մէջ կատարուած բանակցութեանց արդիւնքի մասին Բ. Դրան ոչ է տեղեկութիւն չի հաղորդուեցաւ մինչեւ ուշ ատեն։ Սակայն երբ նկատի առնուի օրուան անցքերը կրնանք վստահացնել թէ կրկին պատերազմի տեղի չի տալու համար երկու կողմէն ալ զիջումներ պիտի ըլլան։ Ինչպէս ասկից առաջ գրած էինք մեծ տերութիւնք ամէնէն աւելի կը փափաքին որ հաշտութիւնը իսկոյն կնքուի և Պալքանեան նոր կնճիռ մը մէջտեղ չի հանուի։ Այս առթիւ Երբեակ դիմակցութիւնը պաշտօն ստանձնած է Օսմանեան կառավարութիւնը համոզել իսկ Երբեակ Համաձայնութիւնն ալ խոստացած է Պալքանեան տերութիւնները յորդորել։ Այս պատճառով երկու խմբակցութեանց կողմէ պատուիրակ կարգուած են ռուսական և աւստրիական կառավարութիւնները։ Հետեւաբար Պոլսոյ աւստրիական դեսպանը իր ստացած հրահանգին համաձայն Բ. Դրան հաղորդած է Եւրոպական մեծ տերութեանց փափաքը հաշտութիւնը կնքելու մասին և Սոֆիայի Ռուսական դեսպանն ալ նոյն պաշտօնը կատարած է պուլկար դահլիճին մօտ։ Կը հաւատուի թէ Երբեակ Դիմակցութիւնը պայման դրած է անպայման կերպով կազմել Մակեդոնական և Ալպանական ինքնօրէնութիւնները։ Իսկ երէկի Լոնտոնի մէջ գումարուած նիստի գալով, կրնանք ըսել թէ նիստը յետաձգուած է ռուսական օրերէն վերջ որպէս զի պուլկար պատուիրակները կարող ըլլան օսմ. առաջարկները Սոֆիայի դահլիճին հաղորդել և նոր հրահանգ ստանալ։ Այդ ժամանակամիջոցին մէջ մեծ տերութեանց կողմէ կատարուելիք դիմումներովը կը յուսացուի որ կարելի պիտի ըլլայ համոզել պուլկար կառավարութիւնը որ գոնէ նոր կենայ էտիրնէի պահանջքէն։

ԱՐԱՒ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Կը լսուի թէ արաբաքնակ վայրերէ պատուիրակութիւն մը պիտի գայ կ. Պոլիս, պահանջեալ իշխանութեան հետ խորհրդակցութիւն կատարելու համար երկրին ներկայ կացութեան մասին։

ՔՕԼԵՐԱՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Վերջին քսանրչորս տասուան ընթացքին մէջ պատահեցաւ քոլերայի 19 դէպք, որոնցմէ 6ը մահացու։ Հիւն հիւանդներէն մնացեալ մէկ հոգի։ Ցարդ պատահեցան քոլերայի 2298 դէպք, որոնցմէ 1442 հոգին մեռան։

ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ Ի ՊԱՏԻՒ ԿԱԲՄԻՐ ԽԱՉԻ ԵՒ ՄԱՀԻԿԻ ՄԱԲՄԻՆՆԵՐՈՒ

Քաղաքապետին կողմէ Պոլիս գտնուող Կարմիր Խաչի և Կարմիր Մահիկի բոլոր մարմիններու ի պատիւ հացկերոյթ մը տրուեցաւ երէկ գիշեր Թաքսիմեանի որահին մէջ։ Ճաշեր արաւանեցին եգիպտական, հոլանտական, գերմանական ֆրանսական, աւստրիական Կարմիր Մահիկի և Կարմիր Խաչի մարմիններու պետերուն կողմէ։ Տիրան էֆ. Քէլէկեան ի դիմաց օսմ. լրագրութեան և մասնաւորականութեան շնորհակալութիւն յայտնեց։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 28 դեկտ. ժամը 4.25. — Հաշտութեան պատուիրակները այսօր (երէկ) ժամը 11 ին գումարուեցան նախագահութեամբ օսմ. առաջին պատուիրակ Ռէշիտ փաշայի։ Պատուիրակները հաղորդեցին Բ. Դրան հակառակորդները Պալքանեան դաշնակիցներու կողմէ եղած պահանջումներու դէմ։ Պալքանեան Պետութեանց պատուիրակները այս հակառակորդներու մասին կարգ մը դիտողութիւններ ըրին։ Յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ Բշ. օր (վաղը)։

Մ. Տանէֆ յայտարարեց իրեն հարցում ուղղող խմբագիրներու թէ չի կրնար յայտնել հակառակորդներու գաղտնիքը։ «Այսու հանդերձ պէտք է ըսեմ թէ, յարեց Պուլկար առաջին պատուիրակը, այս հակառակորդները նոյնը չեն ինչ որ հրատարակուեցան թերթերու մէջ։

Դիտուեցաւ որ հեղինէն պատուիրակները նիստին փակումէն անմիջապէս յետոյ մեկնեցան Սէնթ ձէյմսի պալատէն։ Մինչ միւս պատուիրակները մնացին և երկար ատեն շարունակեցին խօսակցիլ։

(Օսմ. Դարձ.)

ՕՍՄ. ՀԱԿԱՌԱՌԱԿԱՐՆԵՐԸ

Լոնտոն, 28.— Ռիթէր կ'իմանայ թէ Օսմ. հակառակորդները հետեւեալներն են.—

1.— Էտիրնէի կուսակալութիւնը ուղղակի Թուրքիոյ վարչութեան տակ պիտի մնայ։

2.— Մակեդոնիա իշխանապետութիւն պիտի ըլլայ։ մայրաքաղաք ունենալով Սերանիկ, և Սուլթանի գերիշխանութեան տակ պիտի մնայ, բայց իշխան մը պիտի ունենայ։ որ դաշնակիցներու կողմէ պիտի ընտրուի և պիտի վաւերացուի Սուլթանին կողմէ։ Իշխանը կը բռնքով բողոքական պիտի ըլլայ, և պիտի պատկանի չէզոք պետութիւններէ մէկուն։

3.— Ալպանիոյ ինքնօրէնութիւն պիտի տրուի, Սուլթանին գերիշխանութեան տակ, իշխանը պիտի ըլլայ օսմ. կայս. գերդաստանէն մէկը, որ պիտի պաշտօնավարէ հինգ տարի, ու իր պաշտօնը պիտի կրնայ երկարաձգուիլ։

4.— Եպէական բոլոր կղզիները Թուրքիոյ պիտի մնան։

5.— Կրետական խնդիրը չպիտի յուզուի ժողովին մէջ, այլ պիտի կարգադրուի Թուրքիոյ և Մեծ Տէրութեանց միջեւ։

5 ՀԱՅՈՐԸ 50Էն 30 ՂՐՇ.Ի ՁԵՂՉՈՒԱԾ

ԱՄԷՆԷՆ ԳԵՂԵՑԻԿ ԿԱՂԱՆԴԷՔԸ

Մի՛ մոռանաք ընտրելու համար ամենէն օգտակար ու հաճելի կաղանդէքը։

«Պատկերազարդ Ֆրանսական Ցեղասխութիւն» և. Մեծն ՆԱՓՈԼԵՈՆ ի խիստ արկածալից կեանքին Պատմութիւնը ընտրելագոյն կաղանդէքն է և ընթերցանութեան ամենէն սքանչելի գործը։ 5 հատորին գինը 50 ղրշ. էն զեղչուած է 30 ի։ Մեծաքանակ գնողներու գոհացուցիչ զեղչ։ Կը գտնուի բոլոր Գրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղի՝ Պաղտասարեան Տպարան, Պոլիս, Սիրքէճի, Սալգըմ Սէօյիւտ, Գ. Գալաթեան, Եալոզ խան, թիւ 9, գրավաճառ Տիար Կ. Մերուշեանի քով։

6—1

— 74 —

— Իշխանուհին և դուք երեքդ, և ես, և տակաւին ուրիշներ, աւելի պիտի չըլլանք այդ թշնամիին դէմ դնելու համար։

— Օ՜, օ՜... Դո՞ւք էք, պարոն Պիւսի-Լէքլէռ, որ այդպիսի խօսքեր կ'արտասանէք։

— Այո՛, պարոն Բալապ։ Եւ կ'աւելցնեմ. Հակառակ մեր բոլոր միացեալ ջանքերուն, ապահով չեմ որ պիտի ծայրը բերենք, ըսաւ Պիւսի միչտ լրջացած։

Երեքը իրարու նայեցան, տպաւորուած։

— Ուրեմն նոյնինքն սատանա՞ն է, ըսաւ Սէնթ-Մալին։

— Ա՛յն է որ, Պասթիլի մէջ բանտարկուած, յաջողեցաւ իր տեղը, իր զնտանին մէջ այդ բանտին կառավարիչը բանտարկել. ա՛յն է որ, յետոյ, բերդին տիրեց և բոլոր բանտարկեալները արձակեց։ Եւ դուք ինծի պէս կը ճանչնաք զայն, որովհետեւ եթէ կառավարիչը ես էի, դուք ալ, պարոննե՛ր, այդ բանտարկեալներուն մէջ էիք։

— Բարեէլա՞ն...։

Այս անունը երեք հիկորդներէն ցայտեց միեւնոյն ժամանակ, և միեւնոյն վայրկեանին երեքն ալ ոտքի ելան, իրարու նայելով, ապշած, և մեքենական չարժումով մը կոճկելով իրենց քաշած գոտիները, որպէս թէ թշնամին հոն նեղած ըլլար, իրենց դիրքը խոյանալու պատրաստ։

— Կը տեսնեմ, պարոննե՛ր, որ կը սկսիք հասկնալ թէ այլ ելս կատակի խնդիր չկայ։

— Բարեէլա՞ն... Անո՞ր դէմ է որ պիտի կռուինք... Ան է որ պիտի սպաննենք...

— Ան է... Ցաւալին կը խորհիմ՞ք որ նորէն չատ պիտի դանք անոր դէմ։

— Բարեէլա՞ն... ի՛մ չար սատանայ... Բայց վերջապէս կանքերնիս ալ անոր կը պարտինք։

— 75 —

— Այո՛, բայց կը մոռնաք՞ որ մենք մեր պարտքը հատուցած ենք...

— Ատ ալ իրաւ է։

— Վերջին որոշումիդ տուէ՛ք, պարոններ։ Ցաւսթայի՞ն էք։ Կը քալէ՞ք Բարեէլանի դէմ։

— Է՛ ուրեմն, ըսինք ա՛, այո՛, Ցաւսթայինն ենք։ Այո՛, կը քալենք Բարեէլանի դէմ...

— Պարոննե՛ր, իրրեւ պատուաւոր մարդու խօսք կը պահեմ խօսքերնիդ։ Եւ հիմա, կը խմեմ Ցաւսթայ իշխանուհիին և իր թիկնապահներուն կեանքին։ Կը խմեմ Ցաւսթայի յաղթանակին և իր թիկնապահներուն յաջողութեան,

— Ցաւսթայի կեանքի՞ն, Ցաւսթայի թիկնապահներուն կեանքին, յարեց երեակը միաբերան։

— Եւ հիմա, պարոննե՛ր, օ՜ն ուրեմն ճամբայ։

— Ո՞ւր կ'երթանք, պարո՞ն։

— Սպանիա՛։

Է.

ԻՍԱՐՏԷԼԼԱՆԻ ԵՒ ՖԱՌԻՍԹՕՖԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Պիւսի-Լէքլէռ, Մօնտրոն, Սէնթ-Մարին և Գարպոն կարեցին անցան Ֆրանսան, անցան Պիրէնեան լեռները անհետաքրքիր. և մնան Դաթալմնիա, ուր կը յուսային եթէ ոչ Ցաւսթայի հանդիպիլ, գոնէ անոր հետքը գտնել։

Կեցան Էլերիտայի մէջ, թէ՛ պահ մը հանգստանալու և թէ տեղեկութիւն ստանալու համար։

Պանդոկին մէջ, ծիերէն վար անգամ չիջան, Պիւսի տեղեկութիւն ուզեց և պանդոկին տէրը պատասխանեց.

ԱՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՄԻԱՅՆ

ԿԻՐԵԻՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԵՆՈՒՑ ՀԱՅՐ ՈՐՈՒՆ ԿԸ ՏՈՒԼԻՆ ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՆՈՒՑ ՀԱՅՐ ՈՐՈՒՆ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ. Ես պատրաստած եմ «ԱՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՄԻԱՅՆ» ԿԻՐԵԻՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԸ, որ կը բերէ ուրախութիւն և յոյս։ Ես ունիմ հրաշալի դարման մը անոնց համար որոնց ՅԻՇԵՐԸ ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՔԱՅՔԱՅՈՒԱԾ են գէշ ուսակութիւններու հետեւանքով կամ անպատասխանատուութեան մեղադրանքներու պարտականներու ազդեցութեան տակ։ Որպէս «ԱՄՐԻԴԱ» դարմանին հնարիչը՝ ես պարտք կը սեպեմ հնարաւորութիւն տալ ամէն մէկ անկարող և ղոյին մարդոց փորձել զայն բոլորովին ՃՐԻՄԲԱՐ, և երաշխաւորութիւն անոնց որոնք լսելեան կը տասարանին։

Իմ գործածս բարիք մը՝ է ամէնուն, որովհետեւ ան կը վերականգնէ առողջութիւնը և ոյժը, բայց մանաւանդ պիտանի է հոն՝ ուր պէտք կայ զօրացնելու տեսական գործարանները դարմանելով ամբողջ ազգային տիպէնը։ Ան կ'իրարկուի մեծ յաջողութեամբ հոն ուր անկարողութիւնը երեւան եկած է իբրեւ հետեւանք ոգելից ըմպելիներու, ծխախոտի չարաչար գործածութեան, թզաթարի, սեռական յափազանցութիւններու, ինչպէս նաև այնպիսի ծանր ու գէշ սովորութիւններու որոնք մեծ կը պատճառեն տեսական կարողութեանը։ Սեռական և ղոյին տիպերի վրայ մասնակար ազդեցութիւն գործող գէշ սովորութիւններու թուին կը պատկանի նաև թանձր թէյի կամ սուրճի չարաչար գործածութիւնը։ Սնունդի պակասութիւնը, և այն։ Անոնցմէ յատերուն, որոնք թէև ոյժի կանոնաւոր կեանք կը վարեն, բայց լսելիքն կը տասարանին պատանեկութեան տիպերէ, իմ գործածս յուսով կուտայ այն երջանկութիւնը, որուն կը ձգտի՝ ամէն բան։

«ԱՄՐԻԴԱ»ն պիտանի է ոչ միայն տարիքի մարդոց համար։

«ԱՄՐԻԴԱ»ն ազդիւրն է ապագային։

ԿԸ ՂՐԿՈՒԻ ՁՐԻԱԲԱՐ

Լեն ուժ կուտայ սեռական գործարան։ Ներքուստ, նոր կենսականութեան մը համար։ Այն անհանոյ նշանները, որոնք երեւան եկած անկարողութեան հետեւանքով, բոլորովին կ'անհետանան, չի մնար այլեւս մեղաւորութիւն մը դէմքին մէջ, անհանգիստ քուն, առուգութիւն կը ներդնէ։ Ով որ հաստատութեան մէջ ինկած է, կրնայ գրել ինձ, կատարելապէս վստահ ըլլալով թէ ես պիտի գրեմ իրեն ան գործածումը որ նորէն ոյժ և կարողութիւն պիտի տրուի ինքն։ Այդ գործածութեան գործածութեան ընթացքն դուք 10էն 30 տարի առաջուն երբեւսարդացած պիտի զգաք։ Ով որ իրեն գիմէ կրնայ վստահ ըլլալ թէ մասնաւոր վերաբերումի մը պիտի հանդիպի իր կողմէս։ Գիտաց է միայն նամակ մը գրելու վերաբերումի մը պիտի հանդիպի իր կողմէս։ Գիտաց է միայն նամակ մը գրելու վինարդ, ներփակելով երեք հատ մէկմէկ գահկանոց նամակագրութիւնք թզաթարի նամակներու համար։ Ես կը գրեմ փորձի համար «ԱՄՐԻԴԱ», խնամքով փաթաթուած, ամենեն որ ոչ օր կրնայ իմանալ թէ ինչ է ձեր սուրհանդակը։ Ինձ ուղարկուած բոլոր նամակներուն գաղտնապահութիւնը կ'ապահովեմ։

Մի՛ յուսահատիք և արիամարտութեամբ մի՛ վերաբերիք գէպի իմ առաջարկս, ուստի ցուցաքիչ ոգուտի գաղտնի ապահովութիւն, գործածելու համար։

Բարիքեր կ'ըսէ. «Այնքա մի՛ առաջիկ գրոցէ՛ ի ինքն, և կը սառնայ այն՝ զ՝ որ կը փնտռէիք»։

Լաֆոնթէն

ԿՕՒ ԱԶԻՔ ՓԱՐՔԷՐ. Հատուած. Թիւ 5. Ղալաթիա, Մէկուկա Ալի փողոց թիւ 4, Հոլլ։

ԳԱԲԱՄԱՅԵԱՆ

ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԿԵԱՅ ԵՐԿՍԵՌ-ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ԳԱՐԹԱԼ

Եօթնամեայ խոտաի Հինգերորդ տարեշրջան

Վարժարանս նոր տարեշրջանն սկսեալ խոտաի փգրածած ըլլալով, գաստաններու կազմութեան համար տրմէն արձանագրութիւն արձանագրութիւն բացուած է մայրաքաղաքիս և շրջականներու, ինչպէս նաեւ գառատացի ազգերներու համար։ Կրթական ճոխ ծրագրի մը համաձայն մեծ խնամքով կ'աւանդուին Հայերէն, Թուրքերէն Ֆրանսերէն և Անգլերէնն՝ իրենց իսկ սեպհական լեզուով և խօսելու վարժութեամբ (բառաթիր), նոյնպէս գիտութիւնները և ուսմանց անհրաժեշտ բոլոր ճիւղերը, մասնաւորապէս վաճառականութիւն, տոմարագրութիւն, անտեսական և առեւտրական գիտելիք։ Իսկ աղջիկներու համար տանտիկնութիւն, կար և ձեռագիտութիւն տեսական և գործնական։

Դիշերօթիկները կը վայելեն մայրական խնամք, կանոնաւոր հոգեւոր-օգնութիւն և ընտիր սնունդ՝ առողջապահիկ պայմաններով։ Շէնք ընդարձակ, գեղեցկադիր և օդաւէտ ընդարձակ պարտէզով։

Հիմնադիր Տնօրէն
ԴԱՆԻԷԼ ԳԱԲԱՄԱՅԵԱՆ.

ՏՕՔԹ. Ք. ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ

ՄԱՍՈՆԱԴԷՍ

ՍՆՆԴԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՍՈՓՈՒՍԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՆ

Պետական և Ազգ. հիւանդանոցներու մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ՁԼԵՐՄԱԿՈՒԹԻՒՆը, երիկամունքի (պէսպրէք), միզամամուլաւոր բրօսթաթի թորոքումներ, գէշ դարմանումէ յառաջ եկած ամորձիքներու ուռեցքներ, անկարողութիւն, ամլութիւն, բրօսթաթի վերաբերեալ բորբոքումներու համար Վիսիի նորաձեւ գործիքով մասած, արգանդի և ձուարաններու սկսելութիւններ։

Գազիանարքիսի համար սովորական գարմանումներու հետ Էլիսիի Սալվարսանի երակային ներարկումները մասնաւոր խնամքով կը կատարէ դեւրամատչելի գնով։

Բացի Վասէրմանէն, իր դարմանումին տակ գտնուած գիւանդներուն թարթի, մէգի, խուխի մանրէաբանական քննութիւններ առանց վճարումի։ Բացի կիրակէ, ամէն օր կը գտնուի Պոլիս, Եէնի Բօսֆորանէ հատակի թիւ 4, Հայկ Սալարը դեղարան։ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐ ԱՐԻ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՍՈՒՐԵԱՆ

Բիւրկ Ֆրանսական Հիւանդանոցին և նախկին Տնօրէն-Բժիշկ Ֆրանկֆորտի հիւանդանոցին

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ֆրանկֆորտի, արանց և կանանց ծննդամիգական և վիրաբուժական հիւանդանոցին

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՁՐԻ

Իր երկար փորձառութեան շնորհիւ կարող է կարճ ժամանակէն բուժել ամենահին ՁԼԵՐՄԱՄԻԳՈՒԹԻՒՆԸ (կոմիտիթիթ.) Ֆրանկֆորտ, սեմնահասութիւնը, առնական կարողութիւնը, ի հարկին էլեքտրաբուժութեամբ և Սէրոմի ներարկումով։

Նոյնպէս կանանց արգանդի հիւանդութիւնները, դաշտաի խանգարումները, հոսումները և արանց դժուարամիզութիւնը, բրօսթաթ և միզմանի հիւանդութիւնները և քարերը (աւազախ) կը բուժէ իր նորահնար գործիքներու միջոցաւ, կամ կարելով անհրաժեշտ վիրաբուժական գործողութիւնները։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 1-6 (Լ. Ե.) Պազէլ Գարու Համիտիյէ-Սէպիլի դէմ Իթիւճեան դեղարանի վերի յարկը իր մասնաւոր սրահին մէջ։

ՏՕՔԹ. ՔԱՇԱՆԻ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ա. ԱՐԳԻ ՄԱՆԴԱՄԱՍԱԿԱՆ ՕՐ ԿԱՆԱՆՑ ԱՅՑԵՐՈՒ

[illegible]

Հասցէ՝

[illegible]

ԴԵՂԱՐԱՆ

ՄԻՀՐԱՆ ԳԱԼԷՄԲԵԱՐԵԱՆ

Բերա, մեծ փողոց Աղա Ճամիի դիմացի կարգը, թիւ 117

Երկար տարիներէ ի վեր ունեցած փորձառութիւնէս լիապէս համոզուած եմ որ Դեղարան մը կրնայ յաջողիլ այն պարագային՝ երբ ուղղամտութիւն, ճշտապահութիւն և աշխատասիրութիւն կը տիրեն ամէն գործունէութեան մէջ, փութացնելու համար դիւանցին ապաքինումը։

Կը մաղթեմ որ երբէք չհիանդանամ, բայց եթէ երբեք պէտք ունենամ ո և է դեղագրի մը պատրաստութեան, համեցէք դիմել մեր նոր Դեղարանը, ուր պիտի գտնէք արուեստին ամենանուրբ պահանջումներու համաձայն դեղերու խրղճամիտ պատրաստութիւն դեղերուն ամենէն ժամանակ։

Անձնապէս ալ համոզուելու համար այս ճշմարտութեան, կը բաւէ անգամ մը միայն այցելել դեղարանս։

Մեր գաւառացի հայ ազգակիցներուն դարմանումի համար մասնագէտ առաջնակարգ բժիշկներու պէտք ունեցողներուն ամէն դիւրութիւն ստանալու մէջ յարգոյ հասարակութեան մօտ գտած ընդունելութենէն քաջալերուած, սկսած եմ «Լուսաբերի» կեդրոններէ ուղղակի բերել տալ դեղերու մթերքը։ Թիւն կ'ընծայուի երբ դիմեն մեզ դեղարանը։

Զուիցերիական պատուաստի ժամանում շաբաթը 2 անգամ։

Տրամադրելի վկայեալ հիւանդապահուհիներ

ԻՕՏ

Ինչու այսքան շատ ձկան իւղ կը գործածուի անարիւն և տկարակազմ աղջոյց համար։

Որովհետեւ ան իր մէջ կը պարունակէ կազդուրիչ Իօտ գործածաւոր վիճակի մէջ, բայց ամէն ձկան իւղ հաւասար ոյժ չի կրնար ունենալ։ անոր ամէնէն լաւագոյնը և թարմը պէտք է փնտռել Հայկ Ապահէրտիի դեղարանը, Պահնէ Գարու Եէնի Բօսֆանանէ Ճատէսի։

ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ Մը

„ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Մանզումէի» անօրէնութիւնը դիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդին «Հանրային Գործակատարութեան ընկերութիւն» անուամբ ընկերութիւն մը կազմած է կարող օրէնսգէտ և ձեռնհաս անձնաւորութիւններէ բաղկացած, որ կ'ստանձնէ թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն յանձնարարուած դատական փոխանորդութիւնները, դատական և վարչական հետապնդումներ, գիմնուորագրութեան վերաբերեալ գործողութիւններ, թէմթիթիւ և կալուածագան տուրքերու գանձումները, դրամական փոխատուութեան և առուծախի կալուածական միջնորդութիւնները, մենաշնորհի իրաւունքները, վաճառատուներու պաշտօնեայի մատակարարութիւնը խիստ դիւրամատչելի վարձքով և կատարեալ օգտամտութեամբ։

Դիմել Պապ Ալի ճառաստանի «Մանզումէի» խմբագրատան Հանրային Գործակատարութեան Ընկերութեան անօրէն Ծ. Թոքաթլեան էֆ.։

ՏՕՔԹՈՐ ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ

ՍԱՆԱ ԳԵՏ ԵՆՏԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՆ

Բարիզի Բժշկական համալսարանի ախտաբուժական թլենքին մէջ իր մասնագիտի ուսմունքը կատարելագործած և Բիզ—Վէնի հիւանդանոցի մէջ իրեւ ախտաբոյժ երեսուն ժամանակ ծառայած և փորձառութիւն ձեռք անցուցած բլլալով, մեծ ոգեւորով կը գարմանէ ոյժի սակաւութիւնները, յիսերը (յոյր) կը յանէ ասանց գործողութեան, և մինչեւ քարդ Գոլոյ մէջ ... ծանուցած Փրոֆ. Ժամալի գործիքով ճարտ ; տեսներու և հնամաշներու խիստ յաջող և բացարձակ ազնիներ գիւրէնին առաջ եկած ոչոյի հիւանդութիւններ երակներուն մէջ նորաձեւար գեղ մը՝ Ֆրանկիրու արտասահի կը գարմանէ։ Մեծ յաջողութեամբ և ասանց բան ոչ անհանգիստ քարտաշութիւն (փէրտէ) և ոչոյի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւններ։ տեսութիւնէն զուրկ և ասեւ ոչոյներուն տակ բնակողին յարգ է նման արուեստական ոչոյեր կը գետեղէ։ Հիւանդ է՝ դիմումի ամէն օր։ Վիճակ ու։ Պահնէ Գարու, Հաճիսէ սիալիրն գիմա՝, Ի Թիւնեան գեղարանը, կամ ալ վերջ Գարու Շիրուզ մուտքը, Թաղամ Ֆր. Նուսկան Գիւղաքաղաքի գիշ անիւնի ուրարիքանոց Ուրբաթ օրերը ետ գեղարանը կամ ալ տան։ Իսկ Երեքշաբթի օրերը կէս օրէն վերջ է։ ուրարիքանոց գարատաս է դարմանելու ազգատ գիւղացիները։

ՏՕՔԹ. Գ. Ժ. ԱՐԹԱՊԵՏԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԳԷՏ

ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՆ

Արանց և կանանց ներքին գիշերային ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՆՁՆԵՐԻՆ

Երիկամունքի գանգատ գիւանցուածները։ Ես զարգացուցիչ է։ Ես ասաց գործածուելիքներ։ Ես գարմանեցի ոչոյի մէջ։ Ես գարմանեցի գիշերային գիշերային։ Ես գարմանեցի գիշերային։ Ես գարմանեցի գիշերային։ Ես գարմանեցի